RAPPORT COMMISSIE VAN WIJZEN HERINDELING

GOOI EN VECHTSTREEK:

HET LAND VAN P.C. HOOFT

2 maart 2009

Inhoud

1	*Inleiding*	*5*
2	*Samenvatting*	*7*
3	*Opdracht en Samenstelling*	*9*
4	*Werkwijze*	*11*
5	*Bestuurlijke, politieke context*	*13*
6	*Regionale Rijksopgaven*	*15*
6.1	Karakteristiek van het gebied	15
6.2	Regionale Rijksopgaven	15
7	*Politiek Bestuurlijke Urgentie*	*17*
7.1	Bestuurskrachtmetingen	17
7.2	Herindelingsadvies van de provincie Noord-Holland	17
8	*Beoordeling herindelingsadvies GV-4*	*21*
8.1	Procedure	21
8.2	Fusie GV4	21
8.3	Regionaal draagvlak	22
8.4	Alternatieve herindelingsvarianten	23
8.5	Onderzoek GV-4 aan de hand van het beleidskader	23
9	*Alternatieve oplossingen: Samenwerking*	*25*
9.1	Samen En Toch Apart (SETA)	25
9.2	Finse mode	25
9.3	Shared Services Concept (SSC)	26
9.4	Resultaten van de gesprekken	26

10 Conclusies *27*

11 Aanbeveling *29*

Bijlage 1: Opdracht Commissie van Wijzen Herindeling Gooi en Vechtstreek

Bijlage 2: Gevoerde Gesprekken

Bijlage 3: Ontvangen schriftelijke reacties

1 Inleiding

Op 8 mei 1609 werd op voordracht van de Staten van Holland P.C. Hooft door Prins Maurits "verkoren" tot drossaard van Muiden, baljuw van Gooiland en hoofdofficier van Weesp en Weesperkarspel.
Zowel het gewest, waarin Amsterdam een grote rol speelde, als Oldebarnevelt die het gebied goed kende en Prins Maurits die de Hoge Overheid vertegenwoordigden zagen het belang van samenhang in de leiding door één gezagsdrager in deze bestuurlijke lappendeken.

Het is curieus om dit te overwegen bij de aanvang van onze rapportage over de bevindingen die onze commissie voorlegt nu zich in dit gebied op allerlei terreinen problemen voordoen die de oplossing van bestuurlijke problemen zeer urgent maakt. Dat geldt zowel ruimtelijke ordening (bouwlocaties), verkeer (autowegen), milieu (natuurgebieden) als werkgelegenheid (beheer en productie). Onze benadering zal er een zijn die rekening houdt met datgene wat als algemeen beginsel van goed bestuur bij de samenvoeging van gemeenten is geformuleerd, de hiervoor al vermelde urgentie (de situatie is voor een aantal gemeenten nu al kritiek) en het inzicht dat allerlei alternatieven en mooie vergezichten ter tafel kunnen worden gebracht die er echter alleen toe leiden dat er niets gebeurt binnen afzienbare tijd. Om met Theodor Heine te spreken:

"Mach sofort ein Plan
Sei nur ein großes licht
Mach dann wieder ein anderes Plan
Gelingen tun sie beiden nicht."

Als er nu uitzicht kan worden geboden voor een bestuurlijke situatie die soelaas biedt voor de komende vijftien tot twintig jaar dan is het verstandig beleid om daarvoor te kiezen.
Deze inleiding is niet de plaats om gedetailleerd in te gaan op datgene wat in de hierna volgende pagina's wordt voorgelegd. Maar werkend in dit land van Hooft, zijn bestuursopdracht dekt het werkterrein van onze commissie, zijn er twee uitgangspunten die de wetgever en bestuurder voor ogen dienen te houden:
Dit is een urgent probleem en het betere mag niet de vijand van het goede zijn.
Om P.C. Hooft het laatste woord te geven in deze inleiding:

"Door oorzaaks kracht men al wat schiedt ziet drijven.
Waar die te flauw, geen werking zou beklijven[1].

1 Hertaling: De kracht is de oorzaak van al wat men ziet gebeuren. Maar als die te zwak zou zijn, kan er niets blijvends tot stand komen.

2 Samenvatting

Bij aanvang van de werkzaamheden heeft de Commissie Herindeling Gooi en Vechtstreek om een tunnelvisie te voorkomen zich vier essentiële vragen gesteld:

1. Is er met betrekking tot de bestuurlijke situatie een zodanige problematiek dat daarin veranderingen moeten worden gebracht?
2. Indien deze vraag bevestigd moet worden beantwoord, wat zijn dan de alternatieven die in de beschouwing moeten worden betrokken?
3. Wat zijn de specifieke uitdagingen waarmee de bestuurders van dit gebied de komende 10 tot 15 jaar worden geconfronteerd?
4. In hoeverre is, in de tot dus ver gevoerde procedure, voldaan aan de daaraan te stellen formele eisen?

Ten einde op deze vragen antwoord te krijgen heeft de Commissie de gepubliceerde rapporten bestudeerd en een groot aantal gesprekken gevoerd met de colleges van Burgemeester en Wethouders van de betrokken gemeenten, met de Commissaris van de Koningin en de portefeuillehoudende Gedeputeerde van de Provincie Noord-Holland, met de burgemeesters van Hilversum en Huizen, met de voorzitter van het gewest Gooi en Vechtstreek en met ambtelijke vertegenwoordigers van de Ministeries van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM) en van Verkeer en Waterstaat (VenW).

Bij de karakteristieken van het gebied constateert de Commissie dat er een anomalie is tussen de eenheid van de Gooi en Vechtstreek en de versnipperde bestuurlijke indeling. Reeds voor de Tweede Wereldoorlog schreef de maatschappelijk geëngageerde doctor Henri Polak in zijn boek Tusschen Vecht, Eem en Zee: “Ware ons land op rationele wijze in gemeenten verdeeld, dan zou het Gooi eene gemeente moeten zijn, ’s-Graveland inbegrepen. Indien dit zoo ware geweest, er zou zeer zeker een niet zoo groote vernieling van natuurschoon zijn aangericht, als nu is geschied, omdat alsdan geen zeven concurrerende gemeentebesturen elk op eigen gelegenheid uitbreiding der bebouwing hadden beredderd”.

Daarbij is een complicerende factor in onze tijd dat er een groot aantal omvangrijke Rijks- ontwikkelopgaven liggen in de regio Schiphol-Amsterdam-Almere-Amersfoort-Utrecht zowel op het gebied van de infrastructuur als ruimtelijke opgaven. Niet alleen uit de bestuurskrachtmetingen, maar ook door de betrokken gemeentebesturen zelf en de vertegenwoordigers van de Ministeries is duidelijk kenbaar gemaakt dat de bestuurskracht van de gemeenten in een aantal opzichten te kort schiet waardoor tevens de kwalitatieve belangen van de burgers tekort wordt gedaan. De conclusie moet daarom luiden dat er een grote politiek-bestuurlijke urgentie bestaat om tot een voorstel tot herindeling te komen die de schaal van de huidige gemeenten te buiten en te boven gaat.

De Commissie heeft naast de verschillende herindelingsvarianten een aantal alternatieve oplossingen onderzocht te weten: Samen En Toch Apart (SETA), het Finse model en Shared Services Concept. Zowel uit de gesprekken als uit de bestuurlijke praktijk moet geconstateerd worden dat de mogelijkheid tot samenwerking tussen de gemeenten in onvoldoende mate aanwezig is. Dat is wellicht ook de verklaring dat het gewest nooit verder is gekomen dan een samenwerking op een beperkt aantal terreinen (zogenaamde "doe taken") en dat geen van onze gesprekspartners voor het gewest een actief bestuurlijk coördinerende rol zag weggelegd. Klaarblijkelijk is dit niet alleen een bestuurlijk maar ook een sociaal-cultureel gegeven.

Wat betreft de verschillende herindelingsvarianten is het de Commissie duidelijk geworden dat sommige varianten ter tafel worden gebracht om de beslissing naar een later tijdstip te kunnen verschuiven. Dit acht de Commissie volstrekt onverantwoord. Gezien de ontwikkelingen in het gebied en het feit dat de gemeenten Muiden en Weesp nu al dreigen vast te lopen en op termijn de gemeente Naarden ook. Met bijzondere aandacht heeft de Commissie gekeken of een grootschalige oplossing zoals ooit door Henri Polak bepleit en waar ook in het gebied veel over wordt nagedacht niet de voorkeur zou moeten hebben. Uit de gesprekken is echter gebleken dat daarvoor het bestuurlijke draagvlak voor dit moment vooralsnog ontbreekt, zodat de realisatie niet binnen een afzienbare periode kan plaatsvinden waardoor de door de Commissie bepleitte urgentie die de voorliggende voorstellen zouden moeten krijgen teniet wordt gedaan. Bovendien is er de toezegging aan de BEL-gemeenten (Blaricum, Eemnes en Laren) dat zij drie jaar mogen experimenteren. Daarnaast is er de betrekkelijk recent voltooide herindeling van Wijdemeren. Hiermee is voor alternatieve varianten een hinderpaal opgesteld die op zijn minst tot vijf à zes jaar vertraging zal leiden.

Op grond van deze overwegingen komt de Commissie tot de conclusie dat het herindelingsadvies GV-4 uiteindelijk de voorkeur verdient. Daarbij is de Commissie ervan overtuigd dat de Arhi-procedure volstrekt juist is verlopen. Voorts onderschrijft de Commissie het uitgangspunt dat één gemeente geen recht heeft op het blokkeren van een herindeling als zo'n regionaal gewenste herindeling voor het overige op consensus berust.

3 Opdracht en Samenstelling

In juni 2008 heeft de Provincie Noord-Holland een herindelingsadvies voor de Gooi en Vechtstreek aanboden aan de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). De provincie adviseert tot de samenvoeging van de gemeenten Bussum, Muiden, Naarden en Weesp. De Staatssecretaris van BZK heeft geconstateerd dat er voor dit advies bij één van de gemeenten, Bussum, zeer weinig draagvlak bestaat. Zij heeft na overleg met de betrokken gemeenten een Commissie van Wijzen ingesteld. De Commissie heeft tot taak advies uit te brengen aan de Staatssecretaris over het herindelingsadvies Gooi en Vechtstreek (zie bijlage 1).

De Commissie bestaat uit:
de heer prof. dr. W. Lemstra (voorzitter)
de heer prof. H.J.L. Vonhoff
de heer D.W. de Cloe

De Commissie is ondersteund door een onafhankelijk secretaris, mevrouw dr. ir A.C. Niewind. Vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken is ambtelijke bijstand verleend door de heer drs. J.J.M. Drooglever.

4 Werkwijze

De Commissie is half december 2008 gestart met het bestuderen van de relevante documenten met betrekking tot het herindelingsadvies Gooi en Vechtstreek van de provincie Noord-Holland. Ook heeft de Commissie half december 2008 oriënterende gesprekken gevoerd met de burgemeesters van Bussum, Muiden, Naarden en Weesp. Vervolgens heeft de Commissie zich georiënteerd in het gebied en gesproken met de Colleges van Burgemeester en Wethouders van de vier gemeenten. Daarna heeft de Commissie gesprekken gevoerd met de Commissaris van de Koningin en met de portefeuillehoudende Gedeputeerde van de Provincie Noord-Holland, de burgemeesters van Hilversum en Huizen, de voorzitter van het gewest Gooi en Vechtstreek en met topambtenaren van de Ministeries van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM) en van Verkeer en Waterstaat (VenW). Een overzicht vindt u in bijlage 2. Ook hebben een aantal mensen/ instellingen zich schriftelijke tot de Commissie gewend. Een overzicht staat in bijlage 3. De Commissie heeft in januari en februari gewerkt aan het opstellen van het rapport dat vervolgens in maart 2009 aan de Staatssecretaris is aangeboden. De Commissie heeft gezien de urgentie van de problematiek in een korte periode haar werkzaamheden verricht teneinde te kunnen bereiken dat een eventuele herindeling per 1 januari 2011 een feit kan zijn.

De Commissie heeft de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- Hoe ziet de bestuurlijke politieke context rondom gemeentelijke herindelingen eruit;
- Voor welke regionale Rijksopgaven staat het gebied;
- Hoe groot is de politiek bestuurlijke urgentie in het gebied;
- Wat is het oordeel van de betrokken gemeenten over het herindelingsadvies van de provincie Noord-Holland;
- Welke alternatieve oplossingen zijn er om de geconstateerde problematiek op te lossen. Is de GV-4 in dat opzicht te beschouwen als een eerste stap voor verdere ontwikkelingsmodellen na verloop van tijd?

De Commissie heeft gekozen voor een onderzoeksbenadering en is niet uitgegaan van de politieke haalbaarheid.

De Commissie heeft gesproken met bestuurders om het bestuurlijk draagvlak voor deze fusie te onderzoeken. De Commissie heeft het maatschappelijk draagvlak voor deze fusie niet onderzocht. Dit laatste is, naar het inzicht van de Commissie, de verantwoordelijkheid van de betrokken gemeentebesturen. De Commissie heeft de indruk gekregen dat de gemeenten Muiden, Naarden en Weesp in de verschillende fasen van het proces veel hebben geïnvesteerd in het maatschappelijk draagvlak. De gemeente Bussum heeft haar bevolking middels een referendum éénmalig geraadpleegd nadat een voorlopig besluit door het College en de gemeenteraad waren genomen.

5 Bestuurlijke, politieke context

In artikel 123, eerste lid, van de Grondwet is bepaald, dat bij de wet gemeenten kunnen worden opgeheven en nieuwe gemeenten kunnen worden ingesteld. In de Wet algemene regels herindeling (Wet Arhi) is geregeld hoe respectievelijk betrokken gemeenten, de betrokken provincie(s) en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties het initiatief tot een herindeling kunnen nemen en welke procedureregels hierbij in acht genomen moeten worden.

Er is een kader voor gemeentelijk herindelingsbeleid dat inhoudelijke criteria formuleert aan de hand waarvan herindelingsvoorstellen kunnen worden getoetst. Het huidige beleidskader bevat vooral inhoudelijke criteria: draagvlak, bestuurskracht, duurzaamheid, regionale samenhang en evenwicht. Momenteel worden deze criteria verder uitgewerkt en vernieuwd. Deze vernieuwing geeft uitvoering aan het coalitieakkoord, afspraken in de bestuursakkoorden met gemeenten en provincies en aan toezeggingen aan de Eerste en Tweede Kamer.

Conform het coalitieakkoord wordt in het beleidskader aangegeven dat het initiatief tot gemeentelijke herindeling van onderop plaats vindt, dat wil zeggen dat gemeenten of provincies het initiatief kunnen nemen tot herindeling en niet het Rijk. Tevens wordt conform het coalitieakkoord uitgewerkt dat provincies verantwoordelijk zijn voor de inhoudelijke toets van een gemeentelijk of provinciaal voorstel tot herindeling en dat de nadruk voor de wetgever ligt op een procedurele toets.

Van belang is voorts de aanbeveling van de Taakgroep de D'Hondt over het criterium draagvlak bij herindelingen:"Gemeentelijke herindeling dient met steun van de gemeenten zelf tot stand te komen; draagvlak is daarom zeer belangrijk. Het is echter niet gewenst dat één gemeente een regionaal gewenste herindeling tegen kan houden. Dit kan de belangen van de regio (en andere gemeenten) onaanvaardbaar schaden. Het is aan de provincie om te beoordelen of er voldoende draagvlak bestaat voor een herindeling".
De Staatssecretaris geeft in het nieuwe herindelingskader aan -conform het coalitieakkoord- dat het in een dergelijk geval de provincie is die een eigenstandige verantwoordelijkheid heeft om het initiatief te nemen tot een herindelingsvoorstel en moet beoordelen of er voldoende lokaal draagvlak aanwezig is, in de zin van het aantal betrokken gemeenten dat het voorstel steunt.

De Staatssecretaris heeft dit concept vernieuwd beleidskader gemeentelijke herindeling eind november 2008 naar het IPO en de VNG gestuurd voor advies. Het beleidskader is nog niet besproken in het Kabinet en in de Tweede kamer.
Het IPO bestuur heeft op 29 januari 2009 positief gereageerd op dit beleidskader. Het IPO onderschrijft met de Staatssecretaris de opvatting dat er voldoende draagvlak moet zijn voor een herindeling maar dat dat niet betekent dat unanimiteit vereist is. Daarnaast is het IPO van mening dat: " bij een procesmatige toets door het Rijk een terughoudende opstelling past

wat betreft het ter discussie stellen van de door de provincies gemaakte afwegingen, hoewel kabinet en parlement deze bevoegdheid uiteraard wel behouden. Een regelmatig gebruik van deze bevoegdheid doet echter afbreuk aan het vertrouwen dat provincies nodig hebben voor het invullen van de verantwoordelijkheid om te toetsen of er voldoende (lokaal) draagvlak is voor een herindeling".
Ook de VNG is in grote lijnen positief over het beleidskader. Zij geeft aan dat "met het nadrukkelijk formuleren van de rol van de provincie de Minister en de Tweede Kamer zich kunnen concentreren op het toetsen van de kwaliteit van het herindelingsproces. Zij hoeven de inhoudelijke discussie die reeds door de gemeenten en provincie in de voorbereiding zijn gevoerd niet over te doen".

6 Regionale Rijksopgaven

6.1 Karakteristiek van het gebied

De Gooi en Vechtstreek bestaat uit negen gemeenten: Blaricum, Bussum, Hilversum, Huizen, Muiden, Naarden, Laren, Weesp en Wijdemeren. De regio ligt op het scharnierpunt tussen de noordelijke en oostelijke flank in de Randstad en wordt aan alle kanten omgeven door grote steden (Almere, Amsterdam, Amersfoort en Utrecht). De gemeenten maken deel uit van het samenwerkingsverband Noordvleugel/DeMetropoolregio Amsterdam. De bevolkingsomvang is de afgelopen decennia ongeveer gelijk gebleven, rond de 244.000 inwoners. De gemeenten Bussum (31.200 inwoners), Muiden (6.600 inwoners), Naarden (17.100 inwoners) en Weesp (17.500 inwoners) vormen een relatief open gebied in de oostflank van de Metropoolregio Amsterdam gelegen tussen Amsterdam, Almere en Amersfoort. Het gebied is rijk aan natuur en heeft veel recreatiemogelijkheden. Door de aantrekkelijke woon- en leefomgeving is sprake van een concentratie van inwoners met een hoog inkomen. Relatief veel mensen uit de Gooi en Vechtstreek werken buiten hun eigen woongemeente. De economische groei van de regio blijft achter bij andere regio's. De combinatie van gebrek aan betaalbare woningen, het tekort aan bedrijfsruimte en de moeilijke bereikbaarheid leidt tot het verdwijnen van jonge mensen en bedrijven uit de regio met als gevolg vergrijzing met alle gevolgen van dien. De grote vakbondsbestuurder van de diamantbewerkersbond en de in schoonheid van ons land zeer geïnteresseerde Doctor Henri Polak heeft in zijn boek Tusschen Vecht, Eem en Zee een fraaie beschrijving van dit gebied gegeven: "Toen het Gooi had opgehouden bezit te zijn van het klooster te Elten, werd het verheven tot een baljuwschap. Aanvankelijk was de baljuw van Amstelland ook baljuw van Gooiland. Doch tegen het jaar 1420 wordt Gooiland in het genot gesteld van een eigen baljuw. Het Baljuwschap omvatte hetgeen later Stad en Lande van Gooiland zou heeten, namelijk de stad Naarden en de dorpen Laren, Huizen, Blaricum en Hilversum (Bussum werd eerst ruim een eeuw geleden een afzonderlijke gemeente en behoorde tot dien tijd bij Naarden)".

6.2 Regionale Rijksopgaven

In het herindelingsadvies van de provincie Noord-Holland staat beschreven voor welke regionale opgaven het gebied staat. Op grond van literatuur onderzoek onderschrijven wij deze analyse. Om meer inzicht te verkrijgen in de Rijksopgaven die in dit gebied spelen hebben wij de Ministeries van VROM en van VenW gevraagd naar hun visie op het gebied.

Visie

Er staan omvangrijke ontwikkelingsprojecten op stapel in de regio Schiphol-Amsterdam-Almere-Amersfoort-Utrecht. Zo willen Amsterdam en Almere uitgroeien tot en dubbelstad. Tot 2030 bouwt Almere 60.000 woningen, Amsterdam bouwt het nieuwe stadsdeel IJburg in het IJmeer. De ruimtelijke druk op het gebied waarin Bussum, Muiden, Naarden en Weesp liggen is groot. Economische ontwikkelingen, alsmede ontwikkelingen op het gebied van verstedelijking, infrastructuur en groen-blauwe ontwikkelingen eisen hun ruimte op. Daarbij liggen er ook

Rijksopgaven om deze soms tegenstrijdige belangen samenhangend en evenwichtig een plaats te bieden. Mede daartoe is het programma Randstad Urgent ontwikkeld.

Infrastructuur

De belangrijkste infrastructurele opgaven in het gebied zijn de weguitbreiding Schiphol-Amsterdam-Almere, de planstudie Openbaar Vervoer Schiphol-Amsterdam-Almere-Lelystad en Ruggengraat voor natuur en recreatie (natte as). Het is een uitdaging te waarborgen dat de infrastructurele aanpassingen de ruimtelijke kwaliteiten van het gebied zo min mogelijk aantasten. Op het gebied van de bereikbaarheid lopen door de vier gemeenten verschillende rijkswegen die cruciaal zijn voor de bereikbaarheid, zowel wegen (A1, A6) als openbaar vervoer verbindingen. Groei van de mobiliteit en vigerend rijksbeleid (groei Almere) eisen op verschillende weg- en spoorcorridors op termijn forse capaciteitsvergroting.

Ruimtelijke opgaven

De grootste ontwikkellocatie is de Bloemendalerpolder/KNSF-terrein (Muiden en Weesp) waar 4500 nieuwbouwwoningen en 75 hectare kantoor- en bedrijfsruimte worden gerealiseerd in combinatie met de inpassing van de verbreding van de A1. In dit gebied moet ook groen/blauwe ontwikkeling plaatsvinden. Na 2020 zijn nieuwe grootschalige mogelijkheden voor woningbouw niet meer te realiseren. Uitwijken naar bijvoorbeeld Flevoland is dan de enige mogelijkheid.

Natuur en Landschap

Het behoud en de verdere ontwikkeling van landschap, natuur en cultuurhistorie vraagt om een voortdurende inzet. Er liggen kansen om de potenties van het gebied te benutten in het kader van recreatie en toerisme. Tegelijkertijd schuilt ook hierin weer de opgave te zorgen dat recreatie en toerisme niet leiden tot aantasting van het landschap, de natuur en de cultuurhistorie.

Beoordeling bestuurskracht gemeenten

De Ministeries van VROM en VenW benadrukken dat de inpassing van de infrastructurele en ruimtelijke opgaven zo vorm gegeven moet worden dat de ruimtelijke kwaliteiten van het gebied zo min mogelijk worden aangetast. Bouwopgaven moeten worden ingepast in de beperkte beschikbare ruimte en moeten worden afgestemd op de kwaliteit van het landschap en de natuurhistorische waarden van het gebied. Beide Ministeries hebben zorgen over de beperkte bestuurskracht in bestuurlijk en ambtelijk opzicht bij een aantal betrokken gemeenten: te sterke focus op lokale belangen en onvoldoende in staat aan te haken op Rijksbeleid. De krachten moeten worden gebundeld om het gebied te beschermen en de identiteit van het gebied te versterken. Een aantal afzonderlijke gemeenten is niet in staat om goed tegenspel noch tegenwicht te bieden tegen marktpartijen, grote omringende Randstadgemeenten en de Ministeries. Met de aanwezigheid van minder tot niet goed presterende gemeenten worden uiteindelijk de burgers in dit gebied tekort gedaan.

7 Politiek Bestuurlijke Urgentie

7.1 Bestuurskrachtmetingen

In het voorjaar van 2005 hebben alle gemeenten in de Gooi en Vechtstreek een bestuurskrachtmeting laten uitvoeren met uitzondering van Blaricum, Laren en Wijdemeren. De resultaten van deze bestuurskrachtmeting waren voor Bussum, Hilversum, Huizen en Naarden voldoende, voor Weesp matig en voor Muiden onvoldoende. De onderzoekers doen de volgende aanbevelingen:

- Voor Muiden en Weesp een gemeentelijke samenvoeging. Waarbij aangegeven wordt dat een fusie van Muiden en Weesp voor de hand ligt maar dat de kansen op een kwalitatief toereikende bestuurskracht niveau groter zijn wanneer bij een fusie ook Bussum en Naarden betrokken worden.
- De beleidsopgaven waar Bussum en Naarden nu en in de toekomst voor staan vragen om een bundeling van krachten en het benutten van schaalvoordelen. Beide gemeenten dienen inhoud te geven aan hun collegeprogramma's en te fuseren. Muiden en Weesp zouden in hun streven de bestuurskracht te versterken daarbij betrokken kunnen worden.

7.2 Herindelingsadvies van de provincie Noord-Holland

Op basis van deze bestuurkrachtmetingen hebben Gedeputeerde Staten van Noord-Holland zich op het standpunt gesteld dat versterking van de bestuurskracht in de regio noodzakelijk is. Gedeputeerde Staten hebben een discussienota opgesteld en een eerste ronde van open overleg met de gemeenten gevoerd. Na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2006 kon opgemaakt worden dat alle gemeenten in het gebied discussie wilden voeren over de bestuurlijke toekomst. Op grond hiervan hebben GS het besluit genomen tot het starten van de Arhi-procedure.

Tijdens de Arhi-prodedure zijn er nog twee onderzoeken uitgevoerd. Een naar de grenscorrecties in de Gooi en Vechtstreek en een vergelijkend onderzoek naar fusievarianten voor Bussum, Muiden, Naarden en Weesp. Bij dit onderzoek is een vergelijking gemaakt van twee fusievarianten

- Fusie tussen Bussum, Muiden, Naarden en Weesp (GV4-variant);
- Fusie tussen enerzijds Bussum en Naarden en anderzijds Muiden en Weesp (2 x GV2-variant).

Dit onderzoek is mét de onderzochte gemeenten uitgevoerd en Gedeputeerde Staten hebben vooraf intensief overleg gevoerd met Bussum, Naarden, Muiden en Weesp om overeenstemming over de onderzoeksopdracht te bereiken.
De eindconclusie ten aanzien van de 2 x 2GV-2variant is dat een fusie van Bussum en Naarden een goede en haalbare keuze is op de korte en de middellange termijn. Een fusie van Muiden en Weesp kent risico's en aandachtspunten. De duurzaamheid is zeer beperkt.
De eindconclusie ten aanzien van de GV4-variant is dat deze fusie kansen uitdagingen en ontwikkelingsmogelijkheden biedt en vooral een steviger positie op de langere termijn. De

onderzoekers stellen vast dat de GV4-variant, vooral vanuit het oogpunt van bestuurskracht en duurzaamheid, een goede en haalbare keuze is voor de lange termijn.

In het voorjaar van 2007 hebben GS een tweede ronde van open overleg gevoerd in het kader van de wet Arhi. Medio 2007 was het eindbeeld:

- Muiden, Naarden en Weesp willen samen met Bussum fuseren;
- Bussum wil met Naarden fuseren inclusief de Hilversumse Meent.[2]

Het eindoordeel van Gedeputeerde Staten ter versterking van de bestuurskracht in de Gooi en Vechtstreek luidt :"samenvoeging van de gemeenten Bussum, Muiden, Naarden en Weesp tot een gemeente".

Op 11 februari 2008 is dit herindelingsadvies door Provinciale Staten vastgesteld. Het voorstel kreeg een grote meerderheid.

Reactie Statenfracties

De Statenfracties van VVD, PvdA, CDA en Groenlinks hebben de Commissie middels een brief op 4 februari 2009 laten weten wat de belangrijkste redenen waren om tot dit advies te komen (zie bijlage 3). De fracties geven aan dat er een uiterst zorgvuldig proces heeft plaatsgevonden. De Statenfracties geven aan dat het belangrijkste en meest urgente probleem dat om een oplossing vraagt, de beperkte bestuurskracht van de gemeenten Muiden en Weesp is. Een fusie van alleen deze twee gemeenten genereert onvoldoende bestuurskracht voor de opgaven waarmee deze gemeenten worden geconfronteerd. Het opgavenprofiel voor de regio vraagt om een bestuurskrachtige en robuuste gemeente met voldoende bestuurlijk gewicht om de regionale belangen te behartigen. Om dit te realiseren achten wij het noodzakelijk dat deze vier gemeenten samengaan. De Statenfracties geven aan dat zij hebben meegewogen dat in de gemeente Bussum weinig draagvlak is voor deze fusie, en dat het voor Bussum ook niet dringend noodzakelijk is om te fuseren. Provinciale Staten zijn echter van mening dat dit standpunt niet opweegt tegen het regionaal belang van een krachtige en robuuste gemeente.

Resultaten van de gesprekken

De Commissie heeft moeten constateren dat de bestuurlijke en politieke situatie van zowel de gemeente Muiden als die van Weesp zorgelijk is en dat er op korte termijn oplossingen vereist zijn. De gemeente Weesp is al jarenlang politiek instabiel. Bovendien is de kwaliteit van de ambtelijke organisatie niet toereikend om de opgaven waar de gemeente voor staat te realiseren. De gemeente Muiden is politiek stabiel, echter de gemeente is klein en ontbeert een ambtelijke organisatie die de toekomstige ontwikkelopgaven kan realiseren.

2 De bewoners van de Hilversumse Meent hebben de Commissie spontaan laten weten dat zij absoluut niet gediend zijn van het afscheiden van de Hilversumse Meent van de gemeente Hilversum en de overbrenging naar de gemeente Bussum.

De ambtelijke organisatie is kwetsbaar, heeft veel van buiten ingehuurd interim personeel en heeft last van een groot personeelsverloop. De inhuur van interim personeel trekt een grote wissel op de financiële situatie van deze gemeente. Bovendien is de inhuur van interim personeel geen garantie voor een optimale belangenbehartiging van de burgers door onvoldoende lokale binding. In 2010 dreigt de artikel-12 status voor de gemeente Muiden.[3]

Uit de gesprekken met de gemeenten is duidelijk geworden dat alle gemeenten de majeure opgaven waar het gebied voor staat onderschrijven. Er is echter een groot verschil in de bestuurlijke en ambtelijke aandacht die van de gemeenten gevraagd wordt bij de realisatie van deze majeure opgaven. Qua oppervlakte is de gemeente Bussum de kleinste in het gebied, deze gemeente heeft geen landelijk gebied. De gemeenten Muiden, Naarden en Weesp hebben zowel landelijk als stedelijk gebied. De majeure Rijksopgaven in dit gebied (de woningbouw opgaven en de opgaven op het gebied van de infrastructuur) vinden dan ook plaats op het grondgebied van met name Muiden en Weesp. De gemeenten Muiden en Weesp zijn te karakteriseren als ontwikkelgemeenten. De gemeente Bussum is een beheergemeente. De gemeente Naarden zou men een hybride karakter kunnen toedichten.

3 Gedeputeerde Staten van Noord-Holland hebben op 10 februari 2009 besloten om, Provinciale Staten voor te stellen om een inpassingsplan te maken voor de Bloemendalerpolder vanwege verwaarlozing en het niet nakomen van de termijnen en de beloften van de gemeente Muiden en Weesp over de bebouwingsdichtheid van de Bloemendalerpolder.

8 Beoordeling herindelingsadvies GV-4

Aan alle gemeenten hebben wij allereerst gevraagd hoe zij vinden dat de Arhi-procedure is verlopen. Vervolgens hebben wij het provincievoorstel (GV-4) met de gemeenten besproken. Daarnaast is gevraagd naar alternatieve herindelingsvarianten. Tot slot onderzoeken wij de GV-4 aan de hand van de criteria zoals die genoemd zijn in het herindelingskader.

8.1 Procedure

Aan alle gemeenten hebben wij de vraag gesteld of zij van oordeel zijn dat de provincie Noord-Holland de Arhi-procedure correct heeft gevolgd. De gemeenten Hilversum, Muiden, Naarden, Weesp gaven aan dat dit inderdaad het geval is: Gedeputeerde Staten van Noord-Holland hebben veel geïnvesteerd in deze procedure.
Het college van de gemeente Bussum meent dat de procedure juridisch juist is verlopen. Inhoudelijk zijn er echter, in hun visie, fouten gemaakt door Wijdemeren buiten de procedure te laten en akkoord te gaan met de voortzetting van het BEL-experiment.[4] De commissie kan begrip opbrengen voor het buiten de procedure laten van Wijdemeren omdat deze gemeente recent is ontstaan en het goed gebruik is een gefuseerde gemeente niet op korte termijn opnieuw bij een herindelingsproces te betrekken. Daarom is Wijdemeren ook buiten beschouwing gebleven bij een herindeling in het Utrechtse. Wat betreft het BEL-experiment geldt dat deze gemeenten drie jaar de tijd hebben gekregen om te experimenteren en daarna te evalueren. Toezeggingen behoren te worden nagekomen.

8.2 Fusie GV4

De gemeenten Muiden, Naarden en Weesp zijn grote voorstanders van het voorstel van de Provincie Noord-Holland voor een herindeling van de vier gemeenten. Zij zien in het licht van de regionale opgaven en de bestuurlijke en politieke urgentie geen andere oplossing dan een herindeling. Zij geven aan dat zij van oordeel zijn dat een herindeling in het gebied niet zonder de gemeente Bussum kan: Naarden en Bussum zijn één gebied. Zij doen een klemmend beroep op Bussum om zich aan deze herindeling te committeren. Deze drie gemeenten hebben in hun woorden “de stabiliteit en de deskundigheid van de grotere gemeente Bussum nodig om de herindeling een kans van slagen te geven”.

Het college van Bussum acht een fusie met Muiden, Naarden en Weesp ongewenst. De volgende argumenten liggen hieraan ten grondslag. Wij vermelden dit in extenso omdat dit duidelijk afwijkt van het standpunt van de overige gemeenten.

4 De samenwerking tussen de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren, zie 9.1

- Een samengaan uit oogpunt van bestuur en sociale samenhang niet logisch is;
- Er twee samenlevingen naast elkaar zouden blijven bestaan met één bestuur;
- Muiden en Weesp niet op Bussum zijn georiënteerd;
- Met uitzondering van Muiderberg, Weesp en Muiden niet in de conglomeratie Bussum en Naarden liggen;
- De afstand tussen bestuur en inwoners groter wordt naarmate de gemeenten omvangrijker wordt;
- Er een gebied aan de gemeente wordt toegevoegd waarmee weinig affiniteit bestaat en waarover weinig bekend is.

Zonder elk van deze argumenten te wegen, acht de Commissie deze in totaliteit toch onvoldoende doorslaggevend om daarom de door de Provincie voorgestelde en door de overige gemeenten gewenste fusie variant, te stoppen

8.3 Regionaal draagvlak

De gemeenteraad van Hilversum meent dat met de vorming van de GV-4 gemeente de problemen in de Gooi en Vechtstreek eerder tot een oplossing komen. Met de samenvoeging zou de nodige efficiency te bereiken zijn. Er is nu teveel bestuurlijke drukte. De gemeente Hilversum geeft aan dat een majeur probleem in Hilversum de bereikbaarheid van het mediapark is.

De gemeente Huizen geeft aan dat zij op zich geen bezwaar heeft tegen de vorming van de GV-4 variant maar wel bezwaar tegen een aantal elementen in het provinciale voorstel. Volgens deze gemeente is schaalvergroting in het gebied zeer gewenst. Maar deze schaalvergroting moet in één keer geregeld worden. De gemeente zou graag zien dat er drie gemeenten in het gebied gaan ontstaan:

- Hilversum;
- GV-4;
- Blaricum, Eemnes en Laren (BEL) plus Huizen.

Zoals hiervoor is opgemerkt zou de oplossing van de gemeente Huizen een aanzienlijk tijdverlies betekenen omdat de gemeente Huizen van oordeel is dat de schaalvergroting in één keer geregeld moet worden. De samenwerking van de BEL-gemeenten sluit deze schaalvergroting de eerste drie jaar uit. Daarmee komt dit proces onder druk te staan.

8.4 Alternatieve herindelingsvarianten

Aan alle gemeenten is gevraagd welke herindelingen anders dan de GV-4 mogelijk zijn. De gemeente Bussum is voorstander van een fusie met Naarden omdat:

- Het gebied een eenheid vormt;
- Er sprake is van sociale samenhang;
- Naarden en Bussum samen een eigen voorzieningen niveau hebben;
- Er sprake is van een samenleving met twee besturen waar één bestuur gewenst is.

Het college van de gemeente Naarden geeft aan dat een fusie met alleen Bussum achterhaald is. Zij geven aan dat de GV4 variant de minimumvariant is. De Raad en het college zijn van mening dat als de GV-4 onverhoopt niet kan worden gevormd, de vorming van een grotere gemeente dan alleen Naarden en Bussum de enige mogelijkheid is. Een optie is dan de gemeente Huizen bij de GV-4 te betrekken.

De eerste keus van de gemeente Muiden is de GV-4. De gemeente geeft aan dat de vorming van een GV-3 gemeente, de fusie van Muiden, Naarden en Bussum, de voorkeur verdient boven het niet laten doorgaan van een opschaling. In een eerdere fase van het proces was een herindeling met de gemeente Wijdemeren nog wel bespreekbaar geweest. Echter in het licht van de politiek-bestuurlijke urgentie is dit een gepasseerd station.

In alle gesprekken, ook die met Hilversum en Huizen, is gevraagd naar de mogelijkheden van één Gooi gemeente, een fusie tussen alle negen Gooi en Vechtgemeenten. De meeste gemeenten gaven aan hier op den duur zeker een oplossing in te zien. Echter er is momenteel geen bestuurlijk draagvlak voor een dergelijke fusie. Er zijn ook een aantal samenwerkingsverbanden in het gebied zoals de BEL gemeenten die drie jaar de tijd krijgen om zich te bewijzen. Pas na deze evaluatie is er ruimte om na te denken over de bestuurlijke toekomst van dit gebied als geheel . Dan is het te overwegen of men op den duur niet moet komen tot een grootschaliger gemeentelijke herindeling in 't Gooi dan wel tot de vorming van één Gooi gemeente.

8.5 Onderzoek GV-4 aan de hand van het beleidskader

In het huidige en nieuwe beleidskader herindeling worden de volgende criteria genoemd: draagvlak, bestuurskracht, duurzaamheid, regionale samenhang en evenwicht.
Wat betreft het criterium draagvlak concluderen wij dat er bij drie van de vier gemeenten draagvlak is voor deze fusie. Dit draagvlak bij de gemeenten Muiden en Weesp komt voort uit een sterk gevoel van bestuurlijke urgentie.
De gemeente Bussum is tegen deze fusie en geeft aan dat er ook geen noodzaak is voor deze fusie. Wij onderschrijven dat de bestuurskracht van de gemeente Bussum op dit moment voldoende is maar wijzen er ook op dat de bestuurskrachtmeting van de gemeente Bussum aangaf dat voor de toekomst opschaling noodzakelijk is.

Wij verwachten dat de GV-4 oplossing soelaas biedt voor tenminste 10 tot 15 jaar.
Over de bestuurskracht van de GV-4 bestaat bij de commissie geen enkele twijfel. Door de fusie zal een gemeente van circa 72.000 inwoners ontstaan. Deze gemeente kan meer gespecialiseerd en gekwalificeerd personeel aantrekken waardoor het ambtelijk apparaat minder kwetsbaar wordt. Ook de bestuurlijke professionaliteit zal toenemen omdat waar nu nog niet in alle gemeenten over full-time wethouders wordt beschikt dat straks wel het geval zal zijn. Bovendien zal de nieuwe gemeente tegenwicht kunnen bieden aan het krachtenspel van de omliggende grote gemeenten en de opgaven waar het gebied voor staat in samenhang realiseren.

Regionale samenhang en evenwicht betekent dat de fusiegemeente een effectieve bestuurlijke partner moet zijn voor de omringende gemeenten en een bijdrage kan leveren aan de intergemeentelijke samenhang. De gemeente Hilversum geeft aan dat zij voor deze fusie is. De gemeente Huizen geeft aan dat zij tegen het herindelinsgadvies van de provincie Noord-Holland is omdat dit niet in samenhang de problematiek in de gehele Gooi en Vechtsteek aanpakt. Inhoudelijk is de gemeente Huizen voor de vorming van de GV-4. Wij willen de conclusie onderstrepen van de provincie Noord-Holland dat het essentieel is dat er in dit gebied geen restproblematiek ontstaat. Bij vorming van de GV-4 is geen sprake van restproblematiek daar alle gemeenten deel uit maken van dit voorstel.

9 Alternatieve oplossingen: Samenwerking

Naast herindeling wordt ook samenwerking gezien als een manier om problemen met bestuurskracht bij gemeenten op te lossen. De meest bekende samenwerkingsmodellen zijn: SETA, Het Finse Model en het Shared Services Concept. Aan alle gemeenten is gevraagd hoe zij tegen deze vormen van samenwerking aankijken en of dit een oplossing zou kunnen zijn voor de geconstateerde problematiek.

9.1 Samen En Toch Apart (SETA)

Uitgangspunt is de fusie van de ambtelijke apparaten in de vorm van een gemeenschappelijk bedrijf dat werkt voor de participerende gemeentebesturen die op zich blijven bestaan. Samen refereert aan het samengaan van de ambtelijke organisaties en apart duidt op het behouden van een eigen autonome politiek-bestuurlijke identiteit als gemeente. De primeur voor de toepassing van dit concept gaat naar de BEL gemeenten, Blaricum, Eemnes en Laren die hun ambtelijke organisaties nagenoeg volledig hebben samengevoegd. Gezien de toezegging dat zij drie jaar ongestoord mogen experimenteren en pas daarna wordt geëvalueerd, onthoudt de Commissie zich op dit moment van een waardeoordeel over het model.

9.2 Finse model

In Finland wordt sinds kort gewerkt met het model van de zogenaamde 'gastheergemeente'. Dit houdt kort gezegd in dat een grotere gemeente een aantal taken uitvoert voor een kleinere buurgemeente op vrijwillige basis. Het Finse model kan worden gezien als een 'centrumgemeente' nieuwe stijl met als belangrijk verschil dat in dit geval de centrumgemeentefunctie van onderop dat wil zeggen vrijwillig, tot stand komt. Het gaat primair om taken waar de bevolking vaak mee in aanraking komt en die niet zeer specialistisch van aard zijn. Het gaat mn om taken op het gebied van het brede welzijn. Voorbeelden in Nederland zijn er ook: de overdracht van bijna alle taken van de gemeente ten Boer aan de gemeente Groningen, de overdracht van een breed palet aan taken door de gemeente Rozendaal (Gelderland) aan de gemeente Rheden en de overdracht van de gehele uitvoering van de Wet werk en bijstand (Wwb) door de gemeente Opsterland aan de gemeente Smallingerland.
Recent is in de pers breed uitgemeten dat de Finse overheid heeft geconcludeerd dat het model niet werkt en niet resulteert in betere dienstverlening. Finland heeft inmiddels gekozen voor de grootste herstructurering van het openbaar bestuur in de geschiedenis. Enige kanttekeningen zijn hierbij op zijn plaats. Finland heeft veel gemeenten met een zeer groot oppervlak en relatief zeer weinig inwoners. Daarnaast wijken de taken van de Finse gemeenten af van die van de Nederlandse gemeenten.

9.3 Shared Services Concept (SSC)

Binnen het SSC worden de krachten van de afzonderlijke ambtelijke organisaties ten aan zien van een bepaalde taak gebundeld in een aparte resultaatverantwoordelijke organisatie-eenheid. Om van daaruit diensten te leveren aan meerdere opdrachtverlenende autonome besturen. Dit concept wordt vooral toegepast ten behoeve van ondersteunende (ICT, P&O, Inkoop) en uitvoerende (vergunningverlening, belastingen) taken. Het is geen oplossing voor de hier geconstateerde problematiek.

9.4 Resultaten van de gesprekken

Unaniem zijn de gemeenten van oordeel dat de SETA samenwerking zoals die in de BEL-gemeenten functioneert geen oplossing is voor Bussum, Muiden, Naarden en Weesp. De gemeenten geven aan dat integratie van ambtelijke diensten geen eenvoudige zaak is en veel geld kost. Daarnaast verwachten deze Colleges dat zij het dagelijks contact met hun ambtelijke organisatie zouden missen en zal, naar hun verwachting, de bestuurlijke drukte in het gebied niet afnemen.

Alle gemeenten zijn het er ook over eens dat versterking van de samenwerking in het gewest geen oplossing is voor de problematiek in het gebied. Het gewest voert de taken uit waarvoor het is opgericht De focus van het gewest ligt op uitvoerende taken: de volkshuisvesting, de GGD, de ontwikkeling van bedrijventerreinen, het inzamelen van huisvuil. Uitbreiding van taken wordt niet gewenst geacht omdat taken in het gewest in de praktijk niet afdoende democratisch zijn gelegitimeerd. Er is geen structuur aanwezig waarbinnen gemeenten hulp van het gewest voor het oplossen van hun problemen kunnen vragen.

Wat betreft het Finse model ziet de gemeente Bussum kansen. Bussum voert taken op het terrein van Sociale Zaken voor Muiden uit. Bussum geeft aan dat dit model verder uitgebouwd zou kunnen worden. Wij hebben geconstateerd dat er bij Weesp en zeker bij Muiden twijfels bestaan over de bereidheid van Bussum om samen te werken. Wellicht doet men de gemeente Bussum daarmee onrecht, maar het wantrouwen is een reëel gegeven.

10 Conclusies

A. Alle betrokken gemeente zijn van oordeel dat de Arhi- procedure juridisch juist is verlopen. De gemeente Bussum vindt dat de procedure inhoudelijk niet goed gevoerd is. De Commissie onderschrijft deze stelling van Bussum niet. De commissie concludeert dat de provincie Noord-Holland de Arhi procedure goed heeft uitgevoerd.

B. De Commissie concludeert dat de relatief kleine Gooi en Vechtstreek een groot aantal complexe Rijksopgaven kent die onderling samenhangen en gebaat zijn bij een regionale en integrale aanpak. Gezien deze majeure Rijks-opgaven in het gebied is versterking van de bestuurskracht en de samenvoeging tussen de gemeenten op korte termijn noodzakelijk.

C. De Commissie beoordeelt de politiek-bestuurlijke situatie in Muiden en Weesp als zorgelijk. Versterking van de bestuurskracht is op zeer korte termijn vereist, zeker in het licht van de majeure opgaven waar deze gemeenten voor staan.

D. De Commissie concludeert dat er een oplossing moet komen voor de geconstateerde problematiek in het gebied en dat deze oplossing er snel moet komen.

E. De Commissie is van oordeel dat de GV-4 variant voldoet aan alle criteria voor herindeling zoals die geformuleerd zijn in het beleidskader. Maar heeft wel moeten constateren dat er bij de gemeente Bussum onvoldoende draagvlak is voor deze herindeling. De gemeenten Muiden, Weesp en Naarden doen een beroep op de buurgemeente Bussum, waar de noodzaak tot herindeling minder gevoeld wordt. Wij wijzen erop dat er politiek en bestuurlijk consensus aan het ontstaan is dat één gemeente een regionaal gewenste herindeling niet kan tegengaan.

F. De Commissie heeft geen andere varianten van herindeling voor dit gebied kunnen identificeren die op meer draagvlak kunnen rekenen dan de GV-4 variant en die op korte termijn een oplossing bieden voor de geschetste problematiek. In een eerdere fase van het proces waren deze alternatieven er wel. De Commissie concludeert dat er op dit moment voor deze alternatieven geen draagvlak (meer) bestaat en beoordeelt deze alternatieven in het licht van de geconstateerde urgente problematiek van het gebied als niet passend.

G. De Commissie beoordeelt de vorming van één Gooigemeente op de langere termijn na 10 tot 15 jaar als de optimale bestuurlijke structuur voor dit gebied. Echter realisatie zal vele jaren vergen en is derhalve op dit moment geen oplossing voor de urgente problematiek. Daarom ontraadt de Commissie deze route -het vluchten- op dit moment met klem. Er is voorshands bovendien daarvoor geen bestuurlijk draagvlak.

H. De Commissie is van oordeel dat er geen versterking van de samenwerking, middels de onderzochte samenwerkingsverbanden, in het gebied mogelijk is. Deze vormen van samenwerking kunnen niet rekenen op voldoende draagvlak bij de gemeenten.

I. De Commissie heeft moeten constateren dat de bestuurlijke verhoudingen in het gebied gespannen zijn. Zij doet een klemmend beroep op alle partijen om hun verantwoordelijkheid te nemen en roept de bestuurders op te werken aan werkbare oplossingen voor de breed onderschreven problematiek van het gebied. Dit beroep doet de Commissie met name ook op de regering en het parlement om niet door talmen de situatie in dit deel van de Gooi en Vechtstreek ernstig te laten verslechteren.

11 Aanbeveling

In de huidige politieke context is afgesproken dat het Rijk een procesmatige toets doet voor de herindelingen; daarbij past een terughoudende opstelling wat betreft het ter discussie stellen van de door de provincie gemaakte afwegingen. De Commissie is van oordeel dat de Provincie Noord-Holland het proces goed gevoerd heeft. De relatief kleine Gooi en Vechtstreek kent een groot aantal complexe Rijks-opgaven die een regionale en integrale aanpak vereisen. De politieke en bestuurlijke situatie in het gebied met name bij de gemeenten Muiden en Weesp is zeer zorgelijk. De Commissie is van oordeel dat op zeer korte termijn versterking van de bestuurskracht van deze gemeenten noodzakelijk is. De Commissie ziet op de korte termijn geen andere vormen van samenwerking of herindeling ontstaan anders dan de GV-4 variant die een oplossing bieden voor de geconstateerde problematiek. De Commissie heeft geconstateerd dat er bij de gemeente Bussum onvoldoende draagvlak is voor deze herindeling. Maar de Commissie is met de Provincie Noord-Holland van oordeel dat het om reden van zowel duurzaamheid als regionale samenhang van belang is de gemeente Bussum bij het herindelingproces te betrekken. Gemeenten moeten zich bewust zijn van hun regionale verantwoordelijkheid. Voor een duurzame herindeling in dit gebied is een sterke, robuuste gemeente nodig. Op dit ogenblik is een sterke en robuuste gemeente in dit gebied een absoluut vereiste. Daarbij wordt uitzicht geboden op een bestuurlijke indeling die tenminste 10 tot 15 jaar in stand kan blijven. Derhalve adviseert de Commissie van Wijzen Herindeling Gooi en Vechtstreek de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het herindelingsadvies van de Provincie Noord-Holland zonder wijzigingen over te nemen.

Bijlage 1

Opdracht Commissie van Wijzen Herindeling Gooi en Vechtstreek

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gehoord de burgemeesters van Bussum, Naarden, Muiden en Weesp overwegende dat zij op basis van de Wet Arhi en het herindelingsadvies Gooi- en Vechtstreek een besluit dient te nemen

Besluit

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

a. het herindelingsadvies: het herindelingsadvies dat op 30 juni 2008 is uitgebracht door de provincie Noord-Holland onder de naam Herindelingsadvies Gooi en Vechtstreek;
b. de geadviseerde herindelingvariant: de in het herindelingsadvies geadviseerde samenvoeging van de gemeenten Bussum, Muiden, Naarden en Weesp met een grenscorrectie tussen Naarden en Huizen;
c. commissie: Commissie van Wijzen inzake het herindelingsadvies Gooi- en Vechtstreek;
d. staatssecretaris: de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
e. de Wet Arhi: de Wet algemene regels herindeling van 24 oktober 1984.

Artikel 2

Er is een Commissie van Wijzen inzake het herindelingsadvies Gooi- en Vechtstreek.

Artikel 3

1. De commissie heeft tot taak om advies uit te brengen over het besluit dat de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties dient te nemen naar aanleiding van het herindelingsadvies. De commissie wordt gevraagd daarbij de volgende uitgangspunten te hanteren:

- dat het advies wordt opgesteld vanuit een integrale visie op de Gooi- en Vechtstreek waarbij allereerst de opgaven van de regio Gooi- en Vechtstreek en die van de gemeenten op de langere termijn de basis vormen voor een nadere analyse van diverse oplossingsrichtingen en in het bijzonder van de geadviseerde herindelingvariant;

- dat het de commissie nadrukkelijk in overweging wordt gegeven om het gesprek aan te gaan met alle gemeenten in de Gooi en Vechtstreek, de provincie Noord-Holland en het Gewest Gooi;
- dat wordt uitgegaan van een wederzijdse open grondhouding van de commissie, de gemeenten en het gewest;
- dat de colleges daarbij de eerste aanspreekpunten zijn en dat het de commissie vrij staat om ook met de gemeenteraden of provinciale staten te spreken.

2. De commissie wordt gevraagd om zo snel mogelijk over haar werkzaamheden te rapporteren aan de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

3. Na het uitbrengen van het rapport wordt de commissie opgeheven.

Artikel 4

1. De commissie bestaat uit de volgende leden.
- dhr. prof.dr. W. Lemstra (voorzitter);
- dhr. prof. H.J.L. Vonhoff;
- dhr. D.W. de Cloe.

2. De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties benoemt en ontslaat de voorzitter en de leden van de commissie.

3. De commissie wordt ondersteund door een secretariaat.

4. Het secretariaat zetelt op het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

5. De commissie kan, met inachtneming van de bepalingen van dit besluit, zijn werkwijze en die van het secretariaat regelen.

6. Het beheer van de bescheiden betreffende de werkzaamheden van de commissie geschiedt met inachtneming van de beheersregels, op grond van de Archiefwet (Stb. 1995, 276) en het Archiefbesluit (Stb. 1995,671). De bescheiden worden na het beëindigen van de werkzaamheden overgedragen aan het archief van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Artikel 5

De leden van de commissie kunnen op basis van het vacatiegeldenbesluit 1988 (Stb. 1988, nummer 205) een vacatiegeld van € 200,- per vergadering ontvangen

voor hun werkzaamheden. De voorzitter van de commissie kan op basis van het Vacatiegeldenbesluit 1988 (Stb. 1988, nummer 205) een vacatiegeld van € 260,- per vergadering ontvangen voor zijn werkzaamheden.

Artikel 6

Dit besluit treedt in werking met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 7

Dit besluit wordt aangehaald als: Instellingsbesluit Commissie van Wijzen inzake het herindelingsadvies Gooi- en Vechtstreek.

Dit besluit zal in de Staatscourant worden geplaatst.

DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES,

drs. A.Th.B. Bijleveld-Schouten

Bijlage 2

Gevoerde Gesprekken

1. College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Bussum
2. College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Muiden
3. College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Naarden
4. College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Weesp
5. Commissaris van de Koningin van de Provincie Noord-Holland, de heer H.C.J.L. Borghouts
6. Gedeputeerde van de Provincie Noord-Holland, de heer B. Heller
7. Burgemeester van de gemeente Hilversum, de heer E.C. Bakker
8. Burgemeester van de gemeente Huizen, de heer F.W. van Gils
9. Voorzitter van het gewest Gooi en Vechtstreek, de heer E.C. Bakker
10. Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu, mevrouw E. van der Poorten-Alwayn
11. Ministerie van Verkeer en Waterstaat, de heer S. Riedstra